

ДИПЛОМНА РОБОТА

НА ТЕМУ:

Облік, аналіз і аудит дебіторської заборгованості аграрних підприємств

Виконав: здобувач освітнього ступеня
«Магістр»
освітньо-професійної програми «Облік і
оподаткування»
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»
денної форми навчання
Боднар О.Д.

Керівник:
к.е.н., доцент Семенишена Н.В.

Оцінка захисту:
Національна шкала _____
Кількість балів _____ Шкала ECTS _____
«_____» _____ 2018р.

Допускається до захисту:
«_____» _____ 2018 р.
Гарант освітньо-професійної
програми «Облік і оподаткування»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
к.е.н., доцент
_____ Мельничук О.В.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	8
1.1. Економічна сутність та сучасні погляди на поняття дебіторської заборгованості	8
1.2. Класифікація дебіторської заборгованості для потреб обліку	18
1.3. Історичний аспект розвитку та сучасний стан обліку дебіторської заборгованості	33
Висновки до розділу 1	47
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНА ОБЛІКОВА ПРАКТИКА ПО ОПЕРАЦІЯХ З ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ	49
2.1. Організаційно–економічна характеристика та особливості організації бухгалтерського обліку підприємства	49
2.2. Організація бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості в ТОВ «Ошихлібське»	63
2.3. Бухгалтерський і податковий облік дебіторської заборгованості	78
2.3.1. Бухгалтерський облік дебіторської заборгованості на підприємстві та відображення в звітності	78
2.3.2. Особливості податкового обліку дебіторської заборгованості	85
2.4. Організація аудиту розрахунків з дебіторами	95
Висновки до розділу 2	100
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ	102
3.1. Управління дебіторською заборгованістю та напрямки удосконалення обліку операцій з дебіторською заборгованістю	102
3.2. Удосконалення обліку розрахунків з різними дебіторами для цілей управління	106
Висновки до розділу 3	108
ВИСНОВКИ	115
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	118
ДОДАТКИ	128

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. На сьогодні облік є найважливішою функцією управління. Відображаючи реальні процеси виробництва, обігу, розподілу та споживання, облік характеризує фінансово-економічний стан господарювання і є основою для планування його майбутньої діяльності. Процес реформування бухгалтерського обліку проходить складно, з урахуванням національних особливостей та набутого досвіду розвитку колишньої облікової системи. Сьогодні діє закон про бухгалтерський облік і звітність в Україні, застосовується новий План рахунків бухгалтерського обліку, невід'ємною частиною бухгалтерської служби підприємства стало поняття «облікова політика».

У процесі діяльності підприємство не завжди здійснює розрахунки з іншими підприємствами або фізичними особами одночасно з передачею майна, виконанням робіт, наданням послуг тощо.

В реальній практиці постійно виникають ситуації, коли по тим чи іншим причинам підприємство не в змозі стягнути борги з контрагентів за відвантажені товари, продукцію чи надані послуги. В цьому випадку виникає дебіторська заборгованість, яка є по суті безпроцентною позичкою покупцям. Вона зависає на довгі місяці, а іноді – роки і чим довший термін непогашення тим ймовірніше, що оплата за продукцію чи товари не надійде. Зростання дебіторської заборгованості погіршує фінансовий стан підприємства, а іноді приводить до банкрутства.

Дебіторська заборгованість має великий вплив на визначення достовірності фінансової звітності, тому правильне її визначення має важливе значення. Цим визначається актуальність даної роботи.

Найбільш актуальним питанням, яке гостро постає перед суб'єктами господарювання в сучасний період і напряду пов'язано з розрахунково-платіжними операціями, є виникнення та погашення дебіторської заборгованості.

Тому на сьогодні найбільш важливими проблемами, рішення яких повинно сприяти покращенню фінансового стану підприємства є – правильна організація обліку дебіторської заборгованості, її аналіз, що спрямований на виявлення впливу факторів, щодо зростання заборгованості та обчислення резерву сумнівних боргів.

Проблемам бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості присвячено праці таких вітчизняних учених: Ф.Ф. Бутинця, М.Ф. Огійчука, В.В. Сопка, Н.М. Ткаченко та ін.

Разом з цим, багатоаспектність дослідження зумовлена складністю і різноманітністю суб'єктів та об'єктів розрахунково-платіжних відносин, що вплинуло на суперечливий характер нормативних документів, а також на рівень розробок окремих теоретичних і практичних аспектів методології бухгалтерського обліку та аудиту дебіторської заборгованості. Отже, питання організації обліку та контролю дебіторської заборгованості є досить важливим, яке стосується всіх суб'єктів господарювання і потребує особливого дослідження і вдосконалення.

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є вивчення обліку, аналізу та аудиту дебіторської заборгованості на основі даних конкретного підприємства, виявлення недоліків в процесі його діяльності, розробка пропозицій по вдосконаленню ведення обліку та контролю розрахунків з покупцями та замовниками на підприємстві.

Виходячи з мети, у роботі поставлені наступні *завдання*:

- розкрити економічну сутність та історичний аспект обліку дебіторської заборгованості;
- провести огляд літературних джерел та виявити проблемні питання щодо обліку дебіторської заборгованості;
- дослідити особливості організації бухгалтерського обліку на підприємстві;
- розкрити зміст бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості в умовах застосування комп'ютерної техніки;

- описати організацію обліку розрахунків за податками і платежами на підприємстві;
- дослідити організацію документування дебіторської заборгованості;
- охарактеризувати обов'язки працівників і облікової служби щодо обліку дебіторської заборгованості на підприємстві;
- проаналізувати наказ «Про облікову політику» стосовно обліку дебіторської заборгованості;
- дослідити стан обліку, аналізу, аудиту дебіторської заборгованості в ТОВ «Ошихлібське» ;
- розробити рекомендації щодо удосконалення обліку дебіторської заборгованості на підприємстві.

Об'єктом дослідження є операції з дебіторською заборгованістю в ТОВ «Ошихлібське» Кіцманського району Чернівецької області.

Предметом дослідження виступає сукупність теоретичних і практичних положень організації обліку, аналізу і аудиту дебіторської заборгованості.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дипломну роботу виконано відповідно до плану НДР економічного факультету Подільського ДАТУ та плану науково-дослідних робіт кафедри обліку і оподаткування за темою «Організаційно-методичні засади обліку, оподаткування та контролю в умовах економічної трансформації та міжнародної інтеграції». В межах наукової програми виконані дослідження з удосконалення організаційно-методичних аспектів обліку і контролю дебіторської заборгованості.

Методи дослідження. Під час виконання дипломної роботи застосовуються ряд методів та прийомів дослідження: групування, порівняння, балансовий метод, розрахунок відносних величин, методи елементарної математики та економічного аналізу, методи математичної статистики, методи математичного моделювання тощо.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретичному узагальненні та розробці пропозицій, спрямованих на удосконалення обліку,

аналізу і аудиту дебіторської заборгованості сільськогосподарських підприємств. Основні результати дослідження, які становлять його новизну, характеризуються такими положеннями:

удосконалено:

- узагальнено теоретико-методологічні положення щодо категорій «заборгованість», «дебіторська заборгованість», що дало можливість визначитись у найбільш обґрунтованому їх визначенні;

Одержало подальший розвиток:

- методичні підходи та запропоновано формулювання наказу про облікову політику підприємства в частині обліку операцій з дебіторською заборгованістю;

- методичні прийоми та запропоновано використання конкретних облікових процедур за операціями з дебіторською заборгованістю підприємства.

Особистий внесок здобувача. Дипломна робота є самостійним науковим дослідженням, в якій викладено авторський підхід до обліку та аналізу земельних ресурсів сільськогосподарських підприємств та шляхи удосконалення. З наукових праць, опублікованих автором, використані лише ті ідеї та положення, які є результатом особистої роботи.

Практичне значення одержаних результатів. Окремі результати мають практичне значення та можуть бути впроваджені в практику ТОВ «Ошихлібське».

Апробація результатів дослідження: основні результати дослідження апробовані на X Міжнародній науково-практичній конференції на тему: «Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки», яка відбулась 1 грудня 2018 року у Луцькому національному технічному університеті у м. Луцьк.

Публікації: основні результати дослідження опубліковані у збірнику матеріалів X Міжнар. наук.-практ. конф. (1 грудня 2018 р. , м. Луцьк, Україна)

на тему: «Дебіторська заборгованість як облікова категорія» загальним обсягом друк. 0,25 арк.

Інформаційною базою дослідження є наукові джерела); міжнародні та вітчизняні нормативні документи; документи методичного та довідкового характеру з бухгалтерського обліку, оподаткування, внутрішнього контролю, Інтернет-ресурси, статистичні видання та видання міжнародних професійних організацій.

Структура та обсяг роботи. Дипломну роботу виконано на 117 стор. машинописного тексту, робота містить рисунки, таблиці, формули, список використаних джерел з 95 найменувань.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамс Р. Основы аудита: Пер. с англ./ Под ред. Я.В. Соколова. Москва : Аудит, ЮНИТИ, 1995. 398 с.
2. Сеенишена Н. Азбука бухгалтерії : тлумачний словник облікової термінології. Кам'янець-Подільський : ПДАТУ, 2007. 143 с.
3. Баран В.П. Бухгалтерський облік: історичні витoki, мета і завдання. Розвиток науки про бухгалтерський облік. 2000. частина 2. С. 9.
4. Безготівкові розрахунки. Баланс-Бібліотека. Практичне керівництво. 2016. № 12.
5. Береза С.Л. Класифікація дебіторської заборгованості : нові підходи. *Вісник ЖІТІ*. 2001. № 14. С. 54
6. Береза С.Л. Класифікація дебіторської заборгованості для цілей бухгалтерського обліку. *Вісник ЖДТУ*. 2004. №3(29). С. 21–25.
7. Береза С.Л. Побудова облікової політики відображення грошових активів та дебіторської заборгованості. *Вісник ЖДТУ*. 2003. №1(23). С. 35–37.
8. Богатко Н. Продаж дебіторської заборгованості: визначення, оцінка, облік *Бухгалтерія*. 2004. №22. С.57
9. Бодаренко Е. Дебиторская задолженность у плательщика единого налога *Бухгалтерія*. 2005. №34. С. 77
10. Боднар О.Д. Дебіторська заборгованість як облікова категорія. *Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки* : матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф. (1 грудня 2018 р). / відп. ред. В.В. Чудовець. Вип. 12. Ч. 1. Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2018. С. 28–32.
11. Бондаренко Н.О., Понікаров В.Д., Попова С.М. Аудит суб'єктів підприємницької діяльності: Навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 300 с.

12. Борзенко О.П. Шляхи оптимізації дебіторської заборгованості. Майбутнє – аудит: Матеріали першої спільної науково-практичної спілки аудиторів України і ВУЗів. 2004. С. 155.
13. Бухгалтерська звітність сільськогосподарських підприємств / Б.В. Мельничук, Н.Л. Жук, Л.С. Стецюк, О.В. Волошина, В.М. Метелиця, Н.В. Семенишена. Київ : Видавництво ТОВ «Всеукраїнський інститут права і оцінки», 2014. 84 с.
14. Бухгалтерський облік в Україні. навч. посібник. Нормативно-практичні матеріали. За ред. Р.Л.Хом'яка. Львів : Національний університет «Львівська політехніка», «Інтелект-Захід», 2001. 728 с.
15. Бухгалтерський облік в Україні: навч. посібник. Нормативно-практичні матеріали. За ред. Р.Л.Хом'яка. Львів : Національний університет «Львівська політехніка», «Інтелект-Захід», 2001. 728с.
16. Бухгалтерський податковий облік. Навчальний посібник для студентів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» / За ред. д.е.н., проф. Ф.Ф. Бутинця, к.е.н., доц. С.Л. Берези. 2-е вид., доп. і перероб. Житомир: ЖДТУ, 2004. 384 с.
17. Велш Глен А., Шорт Деніел Г. Основи фінансового обліку / Пер. з англ. О. Мілін, О.Ткач. Київ : Основи, 1999. 943 с.
18. Владко І. Безнадійна заборгованість за опротестованим векселем: облік у векседавця та у держателя. *Все про бухгалтерський облік*. 2005. № 30(1063). С. 11.
19. Гарантійний платіж з оренди: особливості обліку. Інтерактивна бухгалтерія. 2013. № 126.
20. Гасіч А. Аудит розрахунків з постачальниками та покупцями. *Аудитор України*. 2014. № 10(227).
21. Глушков Н.Е. Бухгалтерский учет на современном предприятии. Эффективное пособие по бухгалтерскому учету. Новосибирск, фирма «ЭКОР», 1996. 670 с.

22. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі. Практичний посібник. Київ : Лібра, 2001. 840 с.
23. Горецька Л.Л. Питання відображення в обліку грошових коштів та дебіторської заборгованості в практиці зарубіжних країн. *Вісник ЖІТІ*. 2001. №17. С. 15
24. Господарський кодекс України. Київ : Атіка, 2003. 208 с.
25. Губін І. Інвентаризація резерву сумнівних боргів. *Бухгалтерія*. 2004. № 38. С. 75
26. Гура Н. Облік розрахунків з дебіторами і кредиторами на прикладі житлово-комунального господарства. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2005. № 4. С. 29
27. Давидов Г.М. Аудит: Навч. посіб. 2-ге вид., перероб і доп. Київ : Т-во «Знання», КОО, 2001. 363 с.
28. Дорош Н.І. Аудит: методологія і організація. Київ : Т-во «Знання», КОО, 2001. 402 с.
29. Дубенко Н.В. Облік грошових коштів і розрахунків: проблеми сьогодення. *Вісник ЖДТУ*. 2004. №4(30). С. 62.
30. Дячек С.М. Критична оцінка методів нарахування резерву сумнівних боргів.. Збірник тез та текстів виступів на Другій всеукраїнській науковій конференції, присвяченій видатним вченим в галузі бухгалтерського обліку д.е.н., проф. І.В. Малишеву, д.е.н. проф. П.П. Німчинову. Житомир : ЖДТУ, 2004. С. 38.
31. Економічна енциклопедія: Утрьох томах. Т.1 / Редкол.: ... С.В.Мочерний (відн.ред.) та ін. Київ : Видавничий центр «Академія», 2000. 864 с.
32. Єгорова Ю. Створення резерву сумнівних боргів. *Дебет-Кредит*. 2013. № 20.
33. Єфімов О. Заборгованість : звичайна – сумнівна – безнадійна. *Бухгалтерія*. 2004. №17. С. 30
34. Жук М.Г. Проблеми та шляхи удосконалення обліку й аудиту дебіторської заборгованості та резерву сумнівних боргів. *Майбутнє – аудит: Матеріали першої спільної науково-практичної спілки аудиторів України і ВУЗів*. 2004. С. 168.

35. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2018. № 9. Ст. 50. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
36. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність України : закон України (в редакції від 16.11.2018). URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
37. Іванишин В.В. Вплив кредитоспроможності сільськогосподарських підприємств на проведення лізингових операцій. *Таврійський наук. вісник : зб. наук. пр. Херсонського ДАУ*. Херсон : Айлант, 2009. Вип. 65. С. 224-230.
38. Іванишин В.В. Роль держави в інвестуванні розвитку технологічного забезпечення аграрного сектора АПК. *Інвестиції: практика та досвід*. 2011. № 9. С. 12-14.
39. Іванишин В.В., Булгаков В.М., Войтюк Д.Г., Адамчук В.В. Науково-технічна політика в сільському господарстві. *Вісник аграрної науки*. 2007. № 3. С. 5-10.
40. Ільяшенко С., Лобза І. Якщо боржник або кредитор ліквідувався... Податковий і бухгалтерський облік. *Все про бухгалтерський облік*. 2005. № 3(1036). С. 105
41. Кондрюк Л.В. Впровадження та відображення в обліку розрахунків з оплати праці зарплатними картками. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2013. Випуск 1. 229 с.
42. Кондрюк Л.В. Питання документування в системі бухгалтерського обліку України. *Реформування економіки України: стан та перспективи* : зб. Матеріалів V Міжнар. наук.-практ. конф. 25–26 листоп. 2010 р., м. Київ. Київ : МІБО КНЕУ, 2010. С. 118–122.
43. Кондрюк Л.В. Проблемні питання організації обліку, аналізу та аудиту праці та розрахунків за виплатами працівникам. *Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки* : матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції молодих науковців, аспірантів, здобувачів і студентів (7 грудня, м. Луцьк) / Відп. ред. З.В.

Герасимчук. Луцьк : РВВ Луцького національного технічного університету, 2012. С. 41–42.

44. Кондрюк Л.В. Фінансовий облік : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2011. 320 с.

45. Кондрюк Л.В., Дуганець Н.В., Зазуляк А.В. Проблемні питання строків здачі авансових коштів у касу. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2014. № 2. С. 70–74.

46. Кузнецова С.А. Проблеми класифікації дебіторської заборгованості в Україні. *Вісник ЖІТІ*. 2001. №15. С.144

47. Кузнецова С.А. Шляхи здійснення оцінки якості бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості. *Вісник ЖІТІ*. № 17. С.85

48. Кузьмінський А.М. та ін. Організація бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: підручник / А.М. Кузьмінський, В.В. Сопко, В.П.Завгородній. За ред. А.М. Кузьмінського Київ : Вища шк., 1993. 223 с.

49. Лишиленко О.В. Бухгалтерський фінансовий облік. Навчальний посібник. – Київ: Вид-во «Центральної літератури», 2003. – 524 с.

50. Літвінчук І. Облік безнадійної дебіторської заборгованості в прикладах. *Інтерактивна бухгалтерія*. 2016. № 136 URL: <http://www.interbuh.com.ua/ua/documents/oneanalytics/17418>.

51. Літвінчук І. Списання грошової безнадійної дебіторської заборгованості: облік й оподаткування. *Інтерактивна бухгалтерія*. 2016. № 134 URL: <http://www.interbuh.com.ua/documents/oneanalytics/11868>

52. Лукінова О. Резерв сумнівних боргів: завершуємо фінансовий рік. *Баланс*. 2004. № 49(539). С. 56

53. Матицина Н. Фінансова політика підприємства як інструмент управління дебіторською заборгованістю. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2005. № 7. С. 25

54. Мельничук О.В. Доход в аспекті бухгалтерського і податкового обліку. *Збірник наукових праць ПДАТА*. 2000. № 8. С. 315-318.

55. Мельничук О.В. Подання звітності в електронному вигляді: переваги та недоліки. *Економічний дискурс*. Випуск 2. Тернопіль : Крок, 2014. С. 297–300.

- 56.Мельничук О.В. Реформування єдиного соціального внеску: реалії та перспективи. *Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації: збірник тез II Міжнародної науково-практичної конференції за заг. ред. д.е.н., проф. Синчака В.П.* Хмельницький університет управління і права, 2015. С. 190-193.
- 57.Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджених Наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433.
URL: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=382859&cat_id=293536
- 58.Міронова О. Облік безнадійної дебіторської заборгованості: від створення резерву до списання. *Інтерактивна бухгалтерія.* 2015. № 57.
- 59.На підприємстві рахується величезна дебіторська заборгованість. Яка відповідальність для бухгалтерів? *Бухгалтерія.* 2004. №5. С. 76
- 60.Організація бухгалтерського обліку. Навчальний посібник для студентів вузів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» / Ф.Ф. Бутинець, О.В. Олійник, М.М. Шигун, С.М. Шулепова; 2-е вид., доп. і перероб. Житомир : ЖІТІ, 2001. 576 с.
- 61.Павлова Л.Н. Финансы предприятий : учебник для вузов. Москва : Финансы, ЮНИТИ, 1998. 639 с.
- 62.Пальчикова С.В. Забезпечення використання на підприємстві сучасних форм рефінансування дебіторської заборгованості. *Збірник наукових праць.* 2001. Випуск 24 Ч.1. С. 194
- 63.Пархоменко В. Інвентаризація як інструмент достовірності фінансової звітності. *Бухгалтерський облік і аудит.* 2005. №1. С.32
- 64.Пархоменко В. Облік резерву сумнівних боргів. *Бухгалтерський облік і аудит.* 2003. № 6. С. 8.
- 65.План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : за станом на 01.05.2014 р. затв. Мінфіном України. *Все про бухгалтерський облік.* 2002. № 79(746).

66. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. Мінфіном України. *Все про бухгалтерський облік*. 2002. № 79(746).
67. Податкове право : навч. посіб. / Г.В.Бех, О.О.Дмитрик, Д.А.Кобильнік та ін.; За ред. проф. М.П.Кучерявенка. Київ : Юрінком Інтер, 2003. 400 с.
68. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: затв. Міністерством фінансів України. *Все про бухгалтерський облік*. 2002. № 84 (751). С. 33.
69. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: затв. Міністерством фінансів України. *Все про бухгалтерський облік*. 2002. №84 (751). С.33.
70. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: затв. Міністерством фінансів України. *Все про бухгалтерський облік*. 2002. № 84 (751). С. 35.
71. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: затв. Міністерством фінансів України. *Все про бухгалтерський облік*. 2002. № 84 (751). С.35
72. Положення «Про результати суцільної інвентаризації дебіторської та кредиторської заборгованості і заходи щодо її скорочення»: Постанова Кабінету Міністрів України. www.kmu.gov.ua
73. Про порядок віднесення та відшкодування безнадійної заборгованості : лист ДПАУ. www.zakon.gov.ua
74. Про порядок оформлення вексями дебіторської заборгованості перед банком: лист НБУ. www.bank.gov.ua
75. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посібник Київ : Знання, 2004. 654 с.
76. Семенишена Н.В., Радченко О.Д. Інституції сфери обліку бюджетного фінансування сільського господарства *Організаційно-правові форми агропромислових формувань: стан, перспективи та вплив на розвиток*

сільських територій : збірник наукових праць : спец. випуск. Київ : КНЕУ, 2011. С. 758–766.

77. Семенишена Н.В., Радченко О.Д. Інформаційне забезпечення оцінки потенціалу аграрних підприємств. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Фінанси і кредит.* 2010. Вип. 1. С. 236–239.

78. Семенишена Н.В. Річна бухгалтерська (фінансова) звітність підприємств: перспективи розширення інформаційних можливостей. *Збірник наукових праць ПДАТУ.* 2007. Вип.15. Т.3. С. 557-570.

79. Семенишена Н.В., Радченко О.Д. Методологічні аспекти та проблеми формування облікової політики інституційних одиниць аграрного сектору. *Іноваційна економіка.* 2011. № 12. С.116–120.

80. Семенишена Н.В., Головата Ю.А. Дебіторська заборгованість : проблемні питання в методиці обліку. *Економічний дискурс.* 2014. Випуск 2. С. 257-260.

81. Семенишена Н.В., Решетник С.Н. Проблемы учета дебиторской задолженности аграрных предприятий. *Студенческая молодежь в научно-исследовательском поиске : сборник научных трудов IV Межвузовской студенческой конференции (с международным участием)* (Волгоград, Российская Федерация, 20 апреля 2012 г.). Волгоград : Волгоградское научное издательство, 2012. С. 210-212.

82. Соколов Я.В. Бухгалтерский учет: от истоков до наших дней : Учебное пособие для вузов. Москва : Аудит, ЮНИТИ, 1996. 638 с.

83. Сопко В. Бухгалтерський облік: навч. посібник. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ : КНЕУ, 2000. 578с.

84. Суков Г.С. Історія розвитку обліку оборотних активів. *Вісник ЖДТУ.* 2005. №1(31). С.216

85. Сурніна К.С. Автоматизація розрахунків з дебіторами і кредитором. *Вісник ЖІТІ.* 2001. № 16. С. 126–128.

86. Сурніна К.С. Автоматизація розрахунків з дебіторами і кредиторами.. *Вісник ЖІТІ.* 2001. №16. С.126

87. Сурніна К.С. Резерв сумнівних боргів: порівняння українських, російських та міжнародних стандартів обліку. *Збірник тез та текстів виступів на Другій всеукраїнській науковій конференції, присвяченій видатним вченим в галузі бухгалтерського обліку д.е.н., проф. І.В. Малишеву, д.е.н. проф. П.П. Німчинову.* Житомир : ЖДТУ. 2004. С. 100–106.
88. Сурніна К.С. Резерв сумнівних боргів: порівняння українських, російських та міжнародних стандартів обліку. *Збірник тез та текстів виступів на Другій всеукраїнській науковій конференції, присвяченій видатним вченим в галузі бухгалтерського обліку д.е.н., проф. І.В. Малишеву, д.е.н. проф. П.П. Німчинову.* Житомир : ЖДТУ, 2004. С.100
89. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: Підручник для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. 6-те вид. Київ : А.С.К., 2001. 784 с.
90. Финансы предприятий: Учебник для вузов / Н.В.Колчина, Г.Б.Палек, Л.П.Павлова и др.; Под ред. проф. Н.В.Колчиной. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : ЮНИТИ – ДАНА, 2001. 447 с.
91. Фінансова діяльність підприємства : підручник / Бандурка О.М., Коробов М.Я., Орлов П.І., Петрова К.Я. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Либідь, 2002. 384 с.
92. Чебанова Н.В. Бухгалтерський фінансовий облік : посібник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2002. 672 с.
93. Чебанова Н.В., Василенко Ю.А. Бухгалтерський фінансовий облік: Посібник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2002. 672 с.
94. Чернелевський Л.М., Осадча Г.Г. Управлінський облік на підприємствах харчової промисловості. Навчальний посібник. Київ, 2005. 364с.
95. Шатохіна О. Особливості обліку дебіторської заборгованості, сумнівних боргів. *Вісник Міністерства доходів і зборів України.* 2013. № 25.

ДОДАТКИ